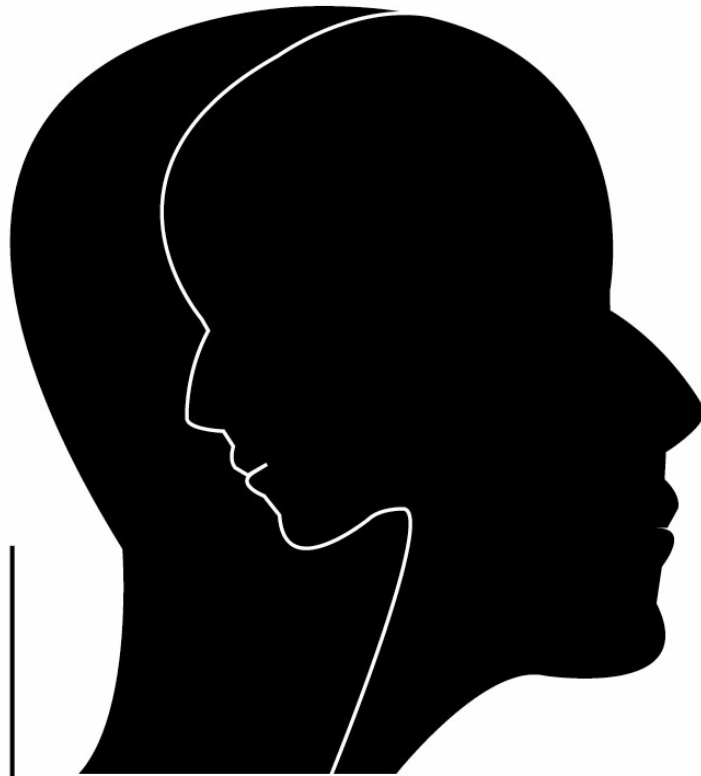

NORSK PSYKOANALYTISK FORENING

NORSK PSYKOANALYTISK INSTITUTT

NORSKPsykoanalytisk
FORENING

ÅRSMELDING FRA STYRET 2008

ÅRSMELDING 2008
NORSK PSYKOANALYTISK FORENING
NORSK PSYKOANALYTISK INSTITUTT

1. Organisasjon	3
1.1 Norsk Psykoanalytisk Forening	3
1.2 Norsk Psykoanalytisk Institutt	3
1.3 Den psykoanalytiske utdanning	3
1.4 Medlemssituasjonen pr desember 2008	4
1.5 Oversikt over styre, instituttråd, utvalg og andre tillitsverv	5
2. Virksomhetsrapport fra Styret	7
3. Virksomhetsrapport fra Instituttrådet.....	11
4. Virksomhetsrapporter fra andre utvalg og verv.....	15
4.1 Rapport fra etikkutvalget	15
4.2 Rapport fra The Scandinavian Psychoanalytic Review	15
4.3 Rapport fra valgkomiteen	16
4.5 Orientering om medlemmenes internasjonale virksomhet	16
5. Ekstern faglig virksomhet utført av Foreningens medlemmer og kandidater	17
5.1 Veiledning.....	17
5.2 Psykoanalytisk relatert undervisning	18
5.3 Forelesninger og foredrag	19
5.4 Publikasjoner	23

1. Organisasjon

1.1 Norsk Psykoanalytisk Forening

Norsk Psykoanalytisk Forening har som formål å fremme utviklingen av og kunnskap om psykoanalysen. Et sentralt moment i virksomheten er utdanning av psykoanalytikere og etterutdanning av psykologer og psykiatere. Psykoanalysen i Norge er forankret i Freuds grunnleggende oppdagelser, men er åpen og orientert mot nye erkjennelser basert på psykoanalytisk og annen forskning. Den psykoanalytiske utdanning gir innføring i de viktigste tradisjoner i dagens psykoanalyse. Foreningen er engasjert i den kritiske debatt som foregår om psykoanalysens stilling både som behandlingsmetode, teori og forståelsesmåte. Norsk Psykoanalytisk Forening ble i 1934 tilknyttet International Psychoanalytical Association (IPA), som nå består av psykoanalytiske foreninger fra store deler av verden. Under den tyske okkupasjonen ble foreningen oppløst, men ble gjenetablert kort etter krigen. I 1975 ble Foreningen igjen knyttet til IPA. Foruten tilknytningen til IPA er Norsk Psykoanalytisk Forening med i den Europeiske Psykoanalytiske Føderasjon (EPF) og deltar aktivt i et skandinavisk samarbeid om faglige og vitenskapelige kongresser samt om utgivelsen av tidsskriftet *The Scandinavian Psychoanalytic Review*.

1.2 Norsk Psykoanalytisk Institutt

Norsk Psykoanalytisk Institutt ble etablert i 1967 og er Norsk Psykoanalytisk Forenings utdanningsorgan. Den psykoanalytiske utdanningen ble etablert i Norge i 1934, men opprettelsen av Instituttet la grunnlag for en utvidelse av den regulære utdanningen, både i voksenanalyse og etter hvert i barneanalyse. I tillegg til de ordinære seminarer arrangerer Instituttet psykoanalytiske seminarer for psykologer og psykiatere samt allmennpraktikere. Det drives også systematisk forskning ved Instituttet. Instituttet mottar økonomisk støtte fra det offentlige ved Sosial- og helsedirektoratet. Den psykoanalytiske utdanningen kan søkes av leger og psykologer i spesialistutdanning i psykiatri, barne- og ungdomspsykiatri eller klinisk psykologi.

1.3 Den psykoanalytiske utdanning

Den psykoanalytiske utdanning består av fire ledd.

Læreanalyse. Læreanalysen strekker seg vanligvis gjennom det meste av utdanningstiden. Den foregår med minst fire timer per uke hos psykoanalytiker godkjent av Foreningens styre.

Den teoretiske utdanning. Den psykoanalytiske teori- og metodeutdanning er organisert i et A- og et B-kurs på til sammen åtte semestre, med teoretiske og klinisk/metodiske seminarer.

Den praktiske utdanning. Den praktiske delen av utdanningen innebærer veiledning på to eller tre psykoanalyser (fire timer per uke) med pasienter av begge kjønn og med veiledning hos forskjellige veiledere som er godkjent av Foreningens styre. Denne del går parallelt med deltakelse i de klinisk/metodiske seminarer (B-kursene).

Det skriftlige arbeidet er basert på egen klinisk psykoanalytisk virksomhet, og blir vanligvis presentert som foredrag på et av Foreningens faglige møter.

Godkjent utdanning gir grunnlag for medlemskap i Norsk Psykoanalytisk Forening, samt i International Psychoanalytical Association (IPA).

Den økonomiske tilskuddsordningen gjelder for leger og psykologer i videregående utdanning i psykoterapi/psykoanalyse. Etter stortingsvedtak fra 1984 bevilges årlig en sum for å

kompensere virkningen for utdanningskandidater av endringer i trygderefusjon for behandlinger. Etter de regler som er utarbeidet for ordningen, kan leger og psykologer søke tilskudd til delvis dekning av utgifter direkte knyttet til deltakelse i utdanningen. Tilskuddet er vanligvis begrenset til en periode på fem år.

Ordningen administreres av et utvalg oppnevnt av Sosial- og helsedirektoratet, med representanter fra Norsk Psykoanalytisk Institutt og Institutt for Psykoterapi. Instituttets sekretariat kan gi nærmere opplysninger om ordningen.

Bibliotekjeningen ved Norsk Psykoanalytisk Forening er tilknyttet Norsk samkatalog for bøker og tidsskrifter. Derved har andre biblioteker og låntakere tilgang til litteraturen ved biblioteket.

1.4 Medlemssituasjonen pr desember 2008

Ved utgangen av 2008 var det 84 medlemmer i Norsk Psykoanalytisk Forening. Av disse er 28 læreanalytikere.

I løpet av året har Foreningen fått fire nye medlemmer: Kari Høydahl, Mari Høverstad, Karl Eldar Evang, Einar B. Steenersen.

Anne-Grethe Aase, Tormod Knutsen og Terje Nissen er tildelt læreanalytikerstatus.

Britt Bonnevie er godkjent som barneanalytiker.

Det er totalt 41 kandidater, hvorav 5 har deltatt på A-kurs og 15 på B-kurs i 2008. Nytt barneanalyseseminar ble startet høsten 2007 med to deltagere, og det har pågått også i 2008.

Det er i løpet av året tatt opp seks nye kandidater: Linda Sandbæk, Fredrik Cappelen, Hanne-Sofie Dahl, Bjørn Christian Østberg, Ingeborg Aarseth og Ida Stange Bernhardt.

Medlem Tove Teigen Friis døde i mars 2008. Æresmedlem Fiffi Piene døde 90 år gammel i oktober 2008.

Foreningen har pr. 31.12.08 ett æresmedlem, Alberta Szalita, NY, USA.

Psykoanalytisk Forum som ble etablert på Årsmøtet i mars 2005 har nå syv medlemmer.

1.5 Oversikt over styre, instituttråd, utvalg og andre tillitsverv

Styret:

Leder:	Sverre Varvin
Nestleder og instituttrådsleder:	Sølvi Kristiansen
Styremedlemmer:	Thorkil Hansen Ingeborg Horgen Skjønsberg Anne-Grethe Aase Hanne Bygholm

Underutvalg for styret (leder nevnt først):

<u>Administrasjonsutvalg:</u>	Anne-Grethe Aase Sverre Varvin Anne Kullebund
-------------------------------	--

<u>Utvalg for medlemsrettede aktiviteter:</u>	Thorkil Hansen
---	-----------------------

<u>Utvalg for samfunnsrettede aktiviteter:</u>	Ingeborg Horgen Skjønsberg Sidsel Gilbert Karl Eldar Evang Roar Olsen
--	---

<u>Forskningsutvalget:</u>	Steinar Lorentzen Erik Stänicke Ira Haraldsen Hanne Bygholm
----------------------------	---

Instituttrådet:

Leder:	Sølvi Kristiansen
Nestleder/leder opptak:	Roar Olsen
Rådsmedlemmer:	Tormod Knutsen Terje Nissen Inge Refnin

Underutvalg for Instituttrådet (leder nevnt først):

<u>Undervisningsutvalg:</u>	Tormod Knutsen Sturla Sveen Unni Frantzen Kari Høydahl
-----------------------------	--

<u>Opptaksutvalg:</u>	Roar Olsen Ingrid Guldvog Inger Anita Brynestad Reidar A. Nilsen
-----------------------	--

<u>Veilederutvalg:</u>	Inge Refnin Britt Bonnevie Mary Sjaastad
------------------------	---

<u>Barne- og ungdomspsykoanalytisk utvalg:</u>	Terje Nissen Anne Kristin Rustad Britt Bonnevie
--	--

Andre utvalg og verv:

Etikkutvalg:

Anders Zachrisson
Bjørn Killingmo
Kari Holm

Revisorer:

Svein Amlo
Morten Vanberg

Norsk redaktør *Scandinavian Psa Review*:

Helge Sletvold

Bibliotekutvalg:

Bernt Stokstad
Reidar A. Nilsen
Torberg Foss

Pasientformidling:

Bettina Berdal

Styringsgruppe for psykologkursene:

Kari Høydahl
Unni Frantzen

Styringsgruppe legekursene:

Tormod Knutsen
Carl-Ivar Dahl
Sidsel Gilbert

Arbeidsgruppe ”nye” legekurs:

Tormod Knutsen
Inge Refnin

Valgkomité:

Helge Sletvold
Reidar A. Nilsen
Mary Sjaastad

Bulleteng:

Karl Eldar Evang
Merete Selsbakk Johansen
Kari Høydahl

Web-gruppe:

Roar Olsen
Jostein Kusslid
Anne Kullebund

Studieplankomité:

Anders Zachrisson
Anne Kristin Rustad
Tormod Knutsen
Sturla Sveen

Rekrutteringsutvalg:

Hanne Bygholm
Roar Olsen
Merete Nergaard
Erik Stänicke

Økonomisk samarbeidsutvalg (deltakelse fra foreningens medlemmer)

Hege Wilberg
Karl Otto Hagland
Eystein V. Våpenstad
Bernt Stokstad (ansatt)

2. Virksomhetsrapport fra Styret

Styret består av seks medlemmer, hver med sitt ansvarsområde. Det har vært holdt syv styremøter i 2008, hvorav fem etter årsmøtet. Kontakten mellom styremedlemmene utenom styremøtene holdes gjennom e-postutveksling.

Styret har prioritert tre hovedsaker i 2008:

1. studieplanen
2. rekruttering
3. utadrettede aktiviteter

Når det gjelder studieplanen ble det opprettet en egen studieplankomité som har fått mandat til å gjennomgå nåværende studieplan og foreslå endringer, spesielt med hensyn til den nye situasjonen med ett opptak der A og B-kurs må sees under ett.

Det er også opprettet et eget rekrutteringsutvalg som har fått i oppdrag å se på rekrutteringsspørsmålet i foreningen samt ha hovedansvaret for DPPT-prosjektet, som er et samarbeidsprosjekt mellom de nordiske land for å styrke psykoanalysen.

Arbeidet med utadrettede aktiviteter ivaretas hovedsakelig av utvalg for samfunnsrettede aktiviteter. Utvalget for samfunnsrettede aktiviteter har i 2008 hatt 13 møter og ett telefonmøte. På to av møtene deltok representanter for Lovisenberg DPS for å oppsummere fellesarrangementet i november 2007 og for å planlegge eventuelt videre samarbeid. Representanter fra Lovisenberg DPS ble også invitert til å delta på klinisk seminar med psykoanalytiker David Bell i august 2008. Arrangementet med psykoanalytiker David Bell gikk over tre dager med møter i foreningen, kliniske seminarer og filmarrangement på Cinemateket. På de kliniske seminarene deltok 25 klinikere, hvorav 18 fra andre miljøer enn foreningen. Fredag kveld valgte David Bell filmen Persona av Ingmar Bergman i Cinematekets serie "Kulturpersonligheter velger sin favorittfilm". Denne filmen ble vist for en nesten fullsatt sal med over 100 fremmøtte. David Bell innledet til samtale etter filmvisningen. Omtrent halvparten av de fremmøtte var fra andre miljøer enn psykoterapi og psykoanalyse.

Styret har for øvrig arbeidet med en rekke saker:

- Budsjettstyring
- Oppfølging av innflytting og kontorlokaler i Fr. Nansensvei 17
- Hjemmesiden. Styret har engasjert en ekstern webdesigner for å utvikle hjemmesiden. Roar Olsen og Anne Kullebund har på vegne av foreningen samarbeidet med firmaet Markant Data v/Mads Bjerke og laget en meget god hjemmeside. Domenenavnet er fortsatt www.psykoanalyse.no. Hjemmesiden gjør kommunikasjon innad i foreningen lettere. Den representerer også foreningen utad på en bedre måte ved at det er laget nyttige linker til andre foreninger og informasjon om psykoanalysen. Styret takker Roar Olsen og Anne Kullebund for godt arbeid.
- Ny brosjyre med ny logo. Styret takker her Siri Gullestad og Anne Kullebund for godt arbeid.

- **Bulleteng.** Vår nye bulleteng er kommet ut med to numre i 2008 og etter Styrets mening er denne meget god. Styret takker redaksjonen: Karl Eldar Evang, Merete Selsbakk Johansen og Kari Høydahl for strålende innsats.
- **Høringsuttalelser.** Styret har levert to viktige høringsuttalelser til Helsedirektoratet angående behandlingsspørsmål. Det ene høringssvaret ble utarbeidet av Steinar Lorentzen (underskrevet av Steinar Lorentzen, Siri Gullestad, Per Høglend og Sigmund Karterud) og gjaldt ”Nasjonale retningslinjer for behandling av depresjon i primær- og spesialisthelsetjenesten”. Den andre høringsuttalelsen gjaldt ”Bedre prioritering i psykisk helsevern” og høringssvaret ble her utarbeidet av Sverre Varvin og Inge Refnin. Begge høringssvar berører Helsedirektoratets retningslinjer for hvilke psykoterapiformer som skal prioriteres. Psykoanalytiske behandlingsformer var nesten ikke nevnt. Høringsuttalelsene kunne gi vitenskapelig dokumentasjon for nødvendigheten av å prioritere disse behandlingsformer. I tillegg til de to høringsuttalelsene fra Styret har også Lars Christian Opdal og Kari Hauge gitt et høringssvar om ”Forslag til endring av helsepersonelloven m.v. for å styrke rettsstillingen for barn av pasienter”. Styret anser dette for å være viktig både for å etablere psykoanalytisk forening som viktig høringsinstans og for å påvirke prioriteringer i helsevesenet. Styret takker de som har arbeidet med høringsuttalelsene.
- Foreningen har sammen med de andre fire nordiske foreninger fått bevilget penger fra IPA`s DPPT-fond (Development of psychoanalytic practice and training). Dette representerer et nordisk samarbeid om å styrke psykoanalysen i Norden. Det er tre områder som er prioritert: forskning, kontakt med myndigheter og det interne livet i foreningene – hvordan dette kan gjøres mer interessant. Det skal opprettes arbeidsgrupper på disse tre områdene. Det planlegges en konferanse der materiale skal samles, en håndbok skal utvikles og strategier legges spesielt overfor myndighetene for å sikre psykoanalytisk praksis og utdanning.
- Foreningen har arrangert kurs for både leger og psykologer. Disse kursene har i 2008 vært meget vellykkede og har hatt god påmelding. Styret takker de som står for disse arrangementene.
- Styret har gitt bidrag til Imre Szecsödys stiftelse for psykoanalytisk forskning og utdanning.
- Styrets formann har hatt regelmessig samarbeid med IPA liaison Madeleine Bachner.
- Styret var også med på å arrangere et større seminar med Glen Gabbard om psykoanalyse og nevrovitenskap i april 2008. Seminaret var et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Psykiatrisk Forening, Norsk Psykologforening, Norsk Barne- og ungdomspsykiatrisk Forening, Institutt for Psykoterapi og Norsk Psykoanalytisk Forening.
- **Forskning.** Forskningsutvalget har hatt tre møter i 2008 og har utarbeidet et forslag til mandat for utvalget som Styret har godkjent (se vedlegg). Utvalget har arbeidet med et program til forskningsseminar for kandidater i januar 2009.

Medlemsmøter

Styret har i 2008 holdt 12 faglige møter, hvorav fire har vært godkjenningsforedrag for utdannelsen og ett godkjenningsforedrag for barneanalytiker-utdannelsen.

22.01. Anne Kristin Rustad: Psykoterapeutiske utfordringer i møtet med psykosen – et klinisk perspektiv.

01.04. Britt Bonnevie: Hvor er mamma – hvor er jeg? Det sterkt projiserende barnet og analytikers utfordringer i motoverføringsarbeidet. (Godkjenningsarbeid barneanalytiker)

15.04. Ira Haraldsen: Clinical studies of early onset gender identity disorder patients; characterization of biological, cognitive and psychological properties.

06.05. Kari Høydahl: Arkaisk overjeg. (Godkjenningsarbeid)

20.05. Mari Høverstad: En ufullendt analyse. (Godkjenningsarbeid)

03.06. Karl Eldar Evang: En undersøkelse av seksuell forvirring hos en ung kvinne i psykoanalyse – sett i lys av Freuds begrep om fetisjen og Winnicotts begrep om overgangsobjekt. (Godkjenningsarbeid)

10.06. Sommermøte. Liv Hege Nylund: Sabina – en musikalsk dialog for stemme og cello etter suksessromanen av Karsten Alnæs av og med Liv Hege Nylund. Cello: Liv Frengstad. Regi: Leo Cullborg. Musikk: Asgeir Skrove.

13.06. Michael Feldman: Once upon a time...Defences against immediate contact.

21.08. David Bell: The death drive in contemporary kleinian thinking, phenomenological perspectives.

09.09. Einar Steenersen: Analysen av en "basal infeksjon" og mannen med de hovne føttene. En særegen morsoverføring og dens innvirkning på den ødipale konstellasjon hos en ung mann. (Godkjenningsarbeid)

07.10. Rolf Sandell: Om det forskningsbaserte evidensgrunnlag for psykoanalyse og psykoanalytisk orientert langtidsterapi.

11.11. Siri Gullestad og Mary Sjaastad innleder til diskusjon rundt temaet: Når er det på tide å avslutte? Om avslutningsfasen i den psykoanalytiske prosess.

09.12. Julemøte. Henrik Mestad: Olav H. Hauges dagbøker og dikt.

Planer for 2009

I 2009 er det 75-årsjubileum for foreningens opprettelse. Styret planlegger både åpne foredrag, seminarer i samarbeid med Institutt for Psykoterapi og en jubileumstilstelning for medlemmer og kandidater. Denne tilstelningen blir holdt 12. juni og vil erstatte sommermøtet i 2009.

Styret har også mange samarbeidsplaner med andre foreninger. Foreningen er bedt om å holde Sandler-konferansen i 2010 i samarbeid med Svensk psykoanalytisk forening. Styret vil også støtte Den danske forening som ønsker samarbeid med andre nordiske foreninger i sin søknad om å holde EFP-konferansen i 2011. Det såkalte "Nordic-German meeting" ble holdt første gang i 2006 og de nordiske formenn har i samarbeid med DPV (Deutsche Psychoanalytische Vereinigung) og DPG (Deutsche Psychoanalytische Gesellschaft) blitt enige om å holde et nytt møte i 2010.

I samarbeid med Institutt for Psykoterapi, Norsk Psykologforening, Norsk Psykiatrisk Forening og Norsk Barne- og ungdomspsykiatrisk Forening holdes høsten 2009 et seminar med professor Peter Fonagy som hovedforeleser.

Styret har også drøftet muligheten av å organisere en psykoterapeutisk etterutdannelse eller påbyggingsutdannelse. Dette arbeidet er inntil videre utsatt, men saken vil bli nærmere utredet.

Det nåværende styret har fortsatt det arbeidet det forrige styret stod for, og det er spesielt gledelig at det har vært økt rekruttering til utdannelsen.

3. Virksomhetsrapport fra Instituttrådet

Instituttrådet har i 2008 hatt åtte møter. Det har også vært arrangert ett møte i Lærerforum.

I tillegg til løpende saksbehandling har Instituttrådet hatt to overordnede saker til behandling:

1. evaluering av den foreliggende studieplanen
2. opptaksordningen for kandidater

Når det gjelder studieplanen har Instituttrådet sammen med Styret nedsatt en komité som skal arbeide med denne. Gjeldende studieplan ble siste gang revidert i 1997, og Instituttrådet har et ønske om at en ser på den foreliggende planen og sammenholder den med den faktiske undervisningen som gis ved instituttet, og at en gjør revideringer som ansees ønskelige. Komiteen består av: Anders Zachrisson (leder), Anne Kristin Rustad, Tormod Knutsen og Sturla Sveen. Det ligger i komiteens mandat at de underveis i prosessen skal legge fram sitt arbeid for styre og instituttråd som videre ønsker å involvere foreningen som helhet i dette viktige arbeidet. Komiteenes arbeid regnes med å være ferdig i løpet av 2009.

Instituttrådet har også arbeidet med forslaget til ny opptaksordning som fremmes for årsmøtet 2009. Forslaget innebærer at kandidatene tas opp til hele utdanningen ved første opptak. Det har også vært arbeidet med forslag til ordninger som kan sikre en best mulig oppfølging av kandidatene underveis i utdanningen.

Instituttrådets veiledningsutvalg har i perioden hatt seks møter med 15 saker til vurdering. Disse fordelte seg på seks endelige godkjenninger, tre andregangsevalueringer og seks førstegangsevalueringer. Veiledningsutvalget har i sitt arbeid hatt god erfaring med bruk av en moderert utgave av David Tuckett's skjema. Dette er et skjema for evaluering av veiledning som er utviklet gjennom arbeid i EPF's Working Party on Education.

I barne- og ungdomspsykoanalytisk utvalg (BUU) har det blitt holdt fem møter i 2008. Det er laget en ny læreplan som er lagt fram for og godkjent av instituttrådet. BUU har fulgt opp barneanalyseseminaret som avsluttes våren 2009. BUU er også ansvarlig for barneanalyseforum som har hatt ni møter i 2008. Det har vært kliniske fremleggelsler av behandlinger av barn helt ned i spedbarns alder.

Barneanalytiker-gruppen har uavhengig av BUU hatt et inntaksmøte hver 14. dag. Henvendelser har blitt drøftet og fordelt og gruppen har også fulgt opp sakene senere. Møtene har vært nyttige og skapt et miljø som gjør det mulig å dele erfaringer med behandling av små barn. Barneanalytiker-gruppen har egen inntakstid og inntakstelefon (46935409), og det er utarbeidet en informasjons folder med tanke på de minste barna (0-2). Inntakstelefonen har fått flere henvendelser etter at gruppen hadde et møte med en helsestasjon og delte ut en folder der. To fra inntaksgruppen har også hatt møte med Alines spedbarnsenter. Det er kommet henvendelser om barn helt ned til fem måneders alder.

Eksternt samarbeid

Instituttet har vært representert på Sosial- og helsedirektoratets møte med de utdanningsinstitusjonene som mottar økonomisk tilskudd. Det viktigste spørsmålet i kontakten med myndighetene dette året har vært hva som skjer med tilskuddene når opptrappingsplanen for psykiatri utvikles (etter 2008). Ingen har hatt noe klart svar på dette, og det er så langt vi vet fortsatt ingen avklaring på dette spørsmålet. Det vi ved utgangen av

året vet er at det er satt av midler til instituttene for 2009, og at direktoratet i større grad enn tidligere vil legge vekt på evalueringer av instituttens virksomhet ved tildeling.

Instituttet har deltatt på møter med Psykoterapiutvalget i Norsk Psykiatrisk Forening. Et viktig tema i kontakten med psykoterapiutvalget har vært hvordan instituttet framover kan bidra med kurs i spesialiseringen av leger.

Samarbeidet med Institutt for Psykoterapi om spesialistkursene for psykologer løper fortsatt (se eget avsnitt).

Kandidatsituasjonen

Instituttet har i 2008 mottatt 11 nye søknader til utdanningen, hvorav syv er ferdig behandlet ved årets slutt. Av disse syv søkerne er seks tatt opp som kandidater.

Fem har søkt om B-kandidatstatus, og alle ble innvilget.

Seks kandidater har fått endelig godkjenning av sine veiledede analyser, og seks kandidater har fått endelig godkjent seminardeltakelse.

Fire har fått godkjent sitt skriftlige arbeid. Ved årsskiftet 2008/2009 er tre arbeider inne til vurdering.

Opptaksutvalget har avholdt syv møter i perioden der søknadene om opptak som kandidat og som B-kandidat er behandlet.

Undervisningsarbeidet ved Instituttet

Undervisningsutvalget (UU) har hatt syv møter i perioden. Utvalget har hatt kontakt med kandidatene gjennom evalueringsmøter (ordinært hvert 2. semester for B-kursene og hvert semester for A-kurs) og e-post. Den løpende kontakten med lærere på A- og B-kurs har foregått over telefon og e-post. Utvalget har arrangert lærermøte for A- og B-lærere i forbindelse med organiseringen av undervisningen og arbeidet med ny studieplan. UU har deltatt i Lærerforum (om ett samlet opptak). UU har fra høsten 2008 deltatt med to representanter i Studieplanutvalget.

Undervisning for den psykoanalytiske utdanningen

B-kurs 5. og 6. semester. Lærere: Esther Ringdal og Kari K. Holm. Seks kandidater.

B-kurs. 2. og 3. semester. Lærere: Anne Kristin Rustad og Per Anthi. Ni kandidater.

A-kurs 2. semester. Lærere: Britt Bonnevie og Anne Kristin Rustad. Fem kandidater

Barne- og ungdomspsykoanalyse 2. og 3. semester (i samarbeid med BUU). Lærere: Anders Zachrisson, Kari Hauge og Torhild Leira. To kandidater.

Fellesseminarer

Utvalget har arrangert weekend-kurs (fellesforelesninger) i vitenskapsteori, i januar 2008, med Siri Gullestad som foreleser. Kurset hadde 22 deltakere. Tilsvarende kurs i forskningsteori er planlagt gjennomført januar 2009, i samarbeid med Forskningsutvalget. Weekend-kursene teller 10 undervisningstimer og er obligatoriske på linje med A- og B-kursene.

Psykologkursene

Psykologkursene som arrangeres i samarbeid med Institutt for Psykoterapi, og som også involverer lærere fra Gruppeanalytisk Institutt og Senter for psykoterapi og psykososial rehabilitering ved psykoser (SEPREP), har i 2008 gått for fjerde år på rad.

Det første kullet med 24 deltagere fullførte det 2-årige programmet våren 2007.

Det andre kullet med 20 deltagere startet opp høsten 2007 og blir ferdig vår 2009.

Tilbakemeldinger fra deltagerne (gjennom skriftlige og muntlige evalueringer etter hvert kurs) har stort sett vært svært gode, men har også inneholdt forslag til forandringer.

Styringsgruppen arbeider med dette i forhold til neste fordypningsprogram som er planlagt med oppstart høsten 2009. Det har særlig vært et ønske om større vekt på kliniske grupper hvor deltagerne presenterer eget klinisk materiale.

Styringsgruppen tar sikte på å gjennomføre programmene årlig i stedet for hvert annet år som nå. Det er vårt inntrykk at det er en klar interesse blant mange psykologer for en psykodynamisk/psykoanalytisk tilnæringsmåte, og at dette tilbudet befordrer en interesse for videreutdanning ved et av Instituttene. Samtidig er dette et relativt nytt utdanningstilbud som det tar tid å gjøre kjent blant psykologer.

Legekursene

Det er avholdt to delkurs (februar og november) i en ny kursserie med henholdsvis 27 og 19 deltakere. Kursene er universitetskurs og godkjent som legeforeningens videre- og etterutdanningskurs. Kursene er lagt opp som en kombinasjon av forelesninger over utvalgte emner, samt gruppearbeid hvor deltakerne presenterer kliniske eksempler. Rapporter fra delkursene sendes Undervisningsutvalget og Instituttrådet, legeforeningen, deltakerne og foreleserne.

Pasientformidlingen

Pasientformidlingen har i 2008 mottatt 33 skriftlige henvendelser om behandling. Utover dette har det vært en rekke henvendelser på telefon og e-post. En stor del av henvendelsene har ikke vært rettet spesifikt mot psykoanalytisk behandling men psykoterapi generelt. Av de 33 henvendelsene er 24 vurdert ved årets slutt, fem er overført til 2009. Seks av disse har fått tilbud og har startet i psykoanalytisk behandling, en har fått avslag og 11 står på venteliste. Ti har trukket seg eller har funnet et annet tilbud i ventetiden. En god del av de som henvender seg har lidelser som sannsynligvis egner seg best for 2. kontrollbehandling eller en erfaren terapeut. Pasientformidlinger ønsker derfor også at medlemmer i foreningen tar i mot pasienter fra pasientformidlingen. Det arbeides med å finne ordninger for bedre kontakt også med medlemmene.

Kinaprojektet

Kinaprojektet, som er en del av Norges helsesamarbeid med Kina, fortsatte i 2008 med støtte fra Helse- og omsorgsdepartementet v/Helsedirektoratet. Første treårige kurs ble avsluttet i Beijing i juni med overrekkelse av diplomer. Norges ambassadør i Beijing, representanter for Kinas helsedepartement, ledelse ved Anding Hospital og representanter for Beijing Capital University, Medical Faculty deltok. Kurset ble ansett som meget vellykket.

Det nye kurset med basis i Wuhan fortsatte med andre delkurs i juni. Samarbeidspartnere er Wuhan psykiatriske hospital og Wuhan byregjering. Kurset blir støttet av Helse- og omsorgsdepartementet. Begge kurs ble preget av jordskjelvkatastrofen i Sichuan. Mange av deltakerne tok del i arbeidet der. På hvert kurs ble en dag satt av til forelesninger og bearbeiding av erfaringer fra katastrofeområdet. Flere deltakere ga uttrykk for at det de hadde lært på kursene hadde vært nyttig i arbeidet.

På kurset i Beijing har Siri Gullestad, Anders Zachrisson, Sølvi Kristiansen og Sverre Varvin vært lærere.

På kurset i Wuhan har Siri Gullestad, Anders Zachrisson, Sølvi Kristiansen, Sverre Varvin, Inge Refnin og Inger Anita Brynstad vært lærere.

Det ble i oktober 2008 igangsatt utdanning av psykoanalytikere i Beijing organisert av China Committee (IPA) der Sverre Varvin er medlem. Første seminar ble avholdt i februar 2009 med Siri Gullestad, Sølvi Kristiansen og Sverre Varvin som seminarledere.

4. Virksomhetsrapporter fra andre utvalg og verv.

4.1 Rapport fra etikkutvalget

Etikkutvalget har i 2008 bestått av Kari Holm, Bjørn Killingmo og Anders Zachrisson (leder).

Utvalget har hatt en henvendelse dette året. En samtale med klageren gjorde det klart at den kollega klagen var rettet mot ikke hadde tilknytning til Psykoanalytisk forening eller Institutt.

Utvalget er åpent for uformelle henvendelser og forespørsler og står til disposisjon for medlemmer og kandidater som ønsker bistand med fagetiske spørsmål. Holdningen i Utvalget er at terskelen for å ta kontakt med oss skal være lav.

4.2 Rapport fra *The Scandinavian Psychoanalytic Review*

Redaksjonen for året 2008 har bestått av David Titelman, Sverige, hovedredaktør, Camilla Renlund, Finland, kasserer, Susanne Lunn, Danmark, Jurgen Reeder, Sverige og Helge Sletvold, Norge.

Dette er første årgang med Titelman som hovedredaktør. Et av hans uttalte ønsker for tidsskriftet er økt internasjonalisering, i betydningen regelmessige bidrag fra forfattere utenfor Skandinavia, og flere lesere internasjonalt.

Det er avholdt to redaksjonsmøter, begge i Stockholm, det ene 1.-2. mars, det andre 9.august, i forbindelse med den nordiske kongressen. Ellers samarbeides det ved hjelp av e-post, det gjelder også samarbeidet med kolleger som utfører fagfellevurderinger.

Camilla Renlund går nå ut av redaksjonen. Ny finsk redaktør blir Erkki Äärelä. Hvorvidt han også blir kasserer er ennå ikke avklart.

Manuskripttilgangen kan ikke sies å være mer enn på et minimum, og fortsatt gjelder det at økt tilgang på gode manuskripter ville bidratt til å produsere tidsskriftet til rett tid.

I årgang 31 - 2008 har det vært bare en norsk hovedartikkel: Anders Zachrissons "Neutrality, tenderness and the analyst's subjectivity" i nr. 2. I samme nummer er det to norskforfattede bokanmeldelser: Sølvi Kristiansen anmelder Olsen et al "Fokus på Freud", mens Per Anthi anmelder Rosenbaum et al "Psykoanalysens aktualitet". I nr. 1 har Carl Severin Albretsen en "brief communication" som knytter an til en artikkel av Bjørn Killingmo om "Relational-oriented character analysis".

Tidsskriftets økonomi er fortsatt akseptabel, men inntektene har gått noe ned. Antall abonnementer er nokså stabilt. Abonnementsprisen beholdes uforandret, DKK 430.-.

Redaksjonen ønsker å beklage alle forsinkelser med ferdigstillelse og utsendelse av tidsskriftet. Hovedredaktøren bruker mye energi og tid på samarbeid med forlag og trykkeri, men det er fortsatt vansker med kommunikasjonen. Vi har vurdert bytte av både forlag og trykkeri, men foreløpig ikke sett oss tjent med det. Et større forlag vil innebære større prestisje, men også større kostnader.

Til slutt en anmodning til alle medlemmer og kandidater om å ha tidsskriftet i tankene når dere arbeider med manuskripter. Spesielt kan kommende bidragsytere til jubileet ha tidsskriftet i tankene.

4.3 Rapport fra valgkomiteen

Valgkomiteen har i 2007 bestått av Helge Sletvold (leder), Mary C. Sjaastad og Reidar A. Nilsen. Komiteen har deltatt med en representant på et møte med Styret. Samarbeidet innad i komiteen har foregått via e-post og telefon.

Valgkomiteen legger frem sin innstilling for Årsmøtet.

4.5 Orientering om medlemmenes internasjonale virksomhet

EPF har etablert *Working Parties*, med deltagere fra de europeiske foreningene og med oppgave å bidra til utviklingen av psykoanalysen på ulike områder. De norske deltagerne er:

Working Party on Education	Anders Zachrisson
Working Party on Initiating Psychoanalysis	Kari Hauge
Working Party on the specificity of psychoanalytic treatment today	Anders Zachrisson (konsulent)
COWAP	Gerd Inger Voje

Anders Zachrisson er medlem av IPA`s Dues advisory committee, av IPA`s *Sponsoring Committee of the Moscow Psychoanalytic Study Group* og av EPFs programkomité samt reviewer for The Tyson Prize.

Helge Sletvold er norsk redaktør av *Scandinavian Psychoanalytic Review*.

Sverre Varvin er leder av EPF`s Working Group on Trauma og medlem av IPA`s Standing Committee on Psychoanalytic Research, Committee on Conceptual Research, DPG`s Board Provisional Society Facilitating Committee, Evaluation on DPPT projects Committee og China Development Committee.

Per Vaglum er medlem av IPA`s Standing Committee on Psychoanalytic Research.

VEDLEGG

5. Ekstern faglig virksomhet utført av Foreningens medlemmer og kandidater

Registreringen for 2008 viser på samme måte som tidligere år at det er stor aktivitet på forskjellige områder blant medlemmer og kandidater. De aller fleste psykoanalytikere bidrar med kunnskapsformidling i tillegg til sin pasientbehandling. Det er også stor aktivitet utenom den virksomhet som gjelder utdanning av kandidater. Det betyr at de ressursene som settes inn i utdannelsen til psykoanalytikere gir avkastning i form av en kompetanseoverføring til andre deler av psykisk helsevern ved veiledning, læreterapi, undervisning, publikasjoner og forskning.

Fra aktivitetsundersøkelsen i 2008 er det kommet inn 86 rapporter fra medlemmer og kandidater av 124 mulige. Av de innkomne rapportene har 64 medlemmer og kandidater rapportert aktivitet som omfattes av skjemaet.

5.1 Veiledning

Veiledning - antall individer og grupper

	Individer	Antall veiledere	Grupper	Antall veiledere
Psykoanalyse (NPI):	54	13	0	-
Psykoterapi (IFP):	53	23	3	2
Obligatorisk veiledning i psykoterapi for leger i spesialistutdanning:	95	19	0	-
Klinisk veiledning for psykologer til spesialitet:	27	15	0	-
Forskningsveiledning:	22	8	0	-
Praksisveiledning for psykologistudenter:	11	4	11	6
Annen veiledning:	<u>38</u>	<u>13</u>	<u>24</u>	11
Totalt:	300		38	

Veiledning i Norge
Gjennomsnitt antall timer pr. uke

Individer:	4,2 timer gj.sn. pr. uke	Antall veiledere:	49
Grupper:	2,4 timer gj.sn. pr. uke	Antall veiledere:	15

Veiledning i utlandet
Totalt antall timer

Individer:	317,0 timer	Antall veiledere:	7
Grupper:	213,0 timer	Antall veiledere:	7

5.2 Psykoanalytisk relatert undervisning

Undervisning/foredrag

Lærer og/eller gjestelærer ved seminarer, smågrupper e.l. eller holdt foredrag.

Innledninger ved kurs eller seminarer teller ikke som separat foredrag.

	Kurs	Seminar/undervisning	Foredrag
Norsk Psykoanalytisk Institutt:	10	10	4
Institutt for psykoterapi:	1	2	1
Andre utdanningsinstitusjoner:	8	9	29
Offentlige helseinstitusjoner:	28	30	57
Utlandet:	5	9	33
Annet:	<u>2</u>	<u>14</u>	<u>10</u>
Totalt:	54	74	134

5.3 Forelesninger og foredrag

Liv Aalen

- Klinisk relasjonsarbeid. Videreutdanning i psykisk helsearbeid, Høyskolen i Oslo

Svein Amlo

- Dynamisk psykoterapi. Blakstad sykehus, obligatorisk ukentlig undervisning for leger.
- Psykoterapi ved depresjon. Blakstad sykehus.

Espen Bjerke

- Forelesningsserie i forskningsmetodikk for leger i spesialisering, Divisjon psykisk helsevern, Sykehuset Østfold.

Britt Bonnevie

- Godkjenningforedrag som barneanalytiker: Hvor er mamma - hvor er jeg? Om det sterkt projiserende barnet og analytikers utfordringer i motoverføringsarbeidet.
- Det samme foredraget i Norsk forening for psykoanalytisk psykoterapi med barn og ungdom.

Hans-Peter Broch

- Psykoanalyse og marxisme, med særlig utgangspunkt i Otto Fenichel. Havanna, Cuba.
- On Control-Mastery Theory in Norway: Dissertations, papers and research. San Francisco Psychotherapy Research Group, San Francisco, USA
- Mentalisering - gammel vin på nye flasker? En kritisk tilnærming. Forum for Selvpsykologi, Grand Hotell, Oslo
- Kontroll-mestringsteori - En nyere psykoanalytisk teori. En introduksjon. Almagro, Castilla-La Mancha, Spania.

Karl Eldar Evang

- Om forvirret seksualitet hos en ung kvinne – belyst ved Freuds begrep om fetisjen og Winnicotts begrep om overgangsobjektet.

Torberg Foss

- Hysteri og kjønnsforskjellene. Undervisning for underordnede leger; Gaustad sykehus.
- Happy Days- arrangement i regi av Ny Musikk. Om aggresjon og musikkopplevelse
- Faith and Psychoanalysis, Delphi International Symposium

Ingrid D. Guldvog

- Se meg! - om relasjonens betydning for utvikling og samspill. Haldenklubben.

Siri Gullestad

- Change processes in psychotherapy, Wuhan, Kina
- Non disclosure in supervision, Wuhan, Kina.
- Termination processes in psychotherapy, Beijing, Kina.
- Dynamisk psykoterapi, 4 dobbeltforelesninger, Psykologisk institutt, Oslo
- Psykoanalysen før og nå, forelesning, Psykologisk institutt, Oslo

- Toleranse i psykologisk perspektiv, Trondheim, allmenhet
- Biology of sex and romance, New York, allmenhet
- Tilknytningsteori, Follo familiekontor, helsepersonell
- Psykoanalysen i Norge. Humboldt universitet, Berlin
- Adult attachment interview and psychoanalytic outcome studies. Bertinoro, Italia

Kari Hauge

- Foredrag ved European Psychoanalytic Conference i Wien, kasus presentasjon med diskusjon herunder teoretiske diskusjoner vedr. diagnose og relevant behandlings teknikk

Kari Høydahl

- Å bli befolket av sin analysand: Om overføringskjærlighet og erotisert motoverføring. Foredrag ved XXI Nordiske Psykoanalytiske Kongress i Stockholm.

Sølvi Kristiansen

- Fraværet, ønsket og fantasien. Foredrag i Dansk Psykoanalytisk Selskab.

Kjell von Krogh

- Bidratt til kasuspresentasjoner med psykoanalytisk forståelse og tolkning på faste møter i Psykoterapiforum Agder (en seniorgruppe leger og psykologer i Arendal og Kristiansand, tilsluttet IFP).

Solveig Bugge Lande

- To seminar i Oslo for henholdsvis voksne misjonærbarn og for deres foreldre.
- De første leveårenes betydning for utvikling av sårbarhet og motstandskraft.
- Internatskole på godt og vondt.
- Tilhørighet, forståelse og mestring. Hjemløs eller hjemme i hele verden.

Alice Marble

- The effect of pretreatment motivation on change in self regard, Psykiatrisk institutt, Vinderen.
- Samme foredrag, Barcelona, SPR conference

Anne Catrine Møller

- Psykoterapi med ungdom. Diakonhjemmet sykehus, Vinderen psykiatriske klinikk.

Roar Olsen

- Psykodynamisk behandling i døgnbehandling, Fredrikstad Sykehus
- Hvordan møte den utfordrende pasienten, Indre Østfold, kommuneansatte i rus/psykiatri
- Utredningsmetodikk overfor sammensatte problemer og implikasjoner for behandlingstilnærming. Oslo.
- Behandling av pasienter med rus- og psykiske vansker, Oslo

Lars Christian Opdal

- Psykodynamisk forståelse av lege-pasient forholdet. Undervisning av leger i spesialistutdannelsen i psykiatri, A-hus.

Anne Kristin Rustad

- Psykoterapeutiske utfordringer ved psykotiske tilstander. Gaustad sykehus og Jessheim poliklinikk.

- Psykoanalytisk tilnærming til psykoser. Oslo Hospital
- Psykoanalytisk objektrelatert utviklingsteori. BUP-vest.
- Legekursene i regi av Psykoanalytisk Institutt. Foredrag om lege-pasientforholdet:
 1. Behandlerens forståelse og bruk av sin rolle.
 2. Behandlers emosjonelle tilgjengelighet.
 3. Psykoanalytisk perspektiv på behandlingens rammevilkår og behandlerens holdning i møtet med pasienten.
- Foredrag om psykoanalytisk utviklingsteori:
 1. Noen sentrale forståelsesmåter og utviklingen av objektrelasjonstenkingen.
 2. Konsekvenser for terapeutisk holdning og teknikk.
- Det traumatiserte barnet. København, offentlig foredrag i regi av Dansk Psykoanalytisk Selskab.

Shahram Shaygani

- Psykodynamisk behandling av ruslidelser. Heldagskurs ved Lovisenberg sykehus.
- Nasjonal konferanse LAR: Psykologisk avhengighet. Nasjonal konferanse, LAR.
- ROP Tøyen DPS: Negativ motoverføring ved behandling av rusavhengighet. ROP, Tøyen DPS.
- Ukentlig kurs i psykodynamisk teori ved AAN (avdeling avgiftning narkotika)

Mary Cosgrove Sjaastad

- Avslutninger

Ingeborg Horgen Skjønsberg

- Overføring, og motoverføring. For barnepsykiatere som skal bli godkjente veiledere i barne- og ungdomspsykoterapi.
- Avslutning. For barnepsykiatere som skal bli godkjente veiledere i barne- og ungdomspsykoterapi.
- Obligatorisk kurs i veiledningspedagogikk for barnepsykiatere som skal bli godkjente veiledere i barne- og ungdomspsykoterapi. Refsnes Gods.

Torkel Sletner

- Psykiatrisk intervju – spesialistutdanningen i psykiatri
- Spiseforstyrrelser - spesialistutdanningen i psykiatri

Kari Tenmann

- Behandling ved rusproblematikk og alvorlige psykiske lidelser. Aker sykehus, Gaustad
- Behandling og tidlig intervensjon ved psykoser. Aker sykehus, Gaustad.

Sverre Varvin

- Kina utdanningsprogram (for psykiatere og psykologer): Wuhan program, 2. delkurs. Working with countertransference. Managing after-effect of disaster trauma.
- Beijing program, 5.delkurs. Introduction: The psychotherapeutic process; difficulties and challenges.6. delkurs juni 2008:

- Beijing program, 6.delkurs. Managing after-effect of disaster trauma. Working through, termination, and the post-termination phase.
- IPTAR, New York med Bent Rosenbaum: Severe traumatization, a model and its application
- Oslo, Seminar om nevrovitenskap og psykoanalyse: Trauma and unconscious processes: what can neuroscience tell us?
- Jahrestagung, DPG (Deutsche Psychoanalytische Gesellschaft): Islamism and Xenophobia.
- Member of Faculty of the IPA Research Training Program, London. Lecture: Plurality of science: psychoanalytic research as interdisciplinary approach grounded in the unconscious.
- Nordisk kongress Stockholm:
 - 1) Comments on the paper "Some thoughts on the happy and unhappy love" by Esa Roos.
 - 2) Panelinnlegg; traumatiske drømmer
- IPA research training program for conceptual research, Frankfurt. Qualitative and quantitative research in psychoanalysis.
- World congress on psychotherapy, Beijing:
 - 1.(invited paper): What do we know about what works on psychoanalysis and psychoanalytic psychotherapy: Research findings, clinical experience and experience from psychotherapy in China.
 2. My experience as psychoanalyst
 3. Trauma and Symbolization in Psychoanalytically based treatments.
- Kurs for leger psykoanalytisk institutt, Oslo:
 - 1) Freuds traumeforståelse. Senere utviklinger.
 - 2) Tap, traume og sorgarbeide
- SEPREP (for psykiatriske helsearbeidere), Oslo:
 1. Traumatisering - tap - sorgarbeide
 2. Behandling av alvorlig traumatiserte flyktninger

Eystein Victor Våpenstad

- Barnepsykoterapiseminar RBUP-Vest
- Miljøterapiutdanning RBUP-Vest, 3-årig utd.

Inger Wangen

- Undervisning for miljøpersonalet ved Larkollen ungdomspsykiatriske behandlingshjem. Tema: 1) Selvskading
 - 2) Relasjonen terapeut-pasient

Anders Zachrisson

- Countertransference; Huang Shan: Kinesiske kollegaer
- Ethics and training; EPF-panel, Vienna; Kongressdeltagere
- Child psychotherapy; Riga; Latviske kollegaer
- Therapeutic setting; Wuhan; Kinesiske kollegaer.
- Therapeutic relationship; Beijing; Kinesiske kollegaer
- Etikk och analytisk metod; Stockholm; Kongressdeltagere.
- Intensiv psykoterapi; Høgskolen i Oslo; Masterstudenter
- Child therapy and setting; Rabac, Kroatia; Østeuropeiske kolleger

- Sofokles og Freud; Universitetet, Oslo; Åpen forelesning
- Avslutning av terapi; Hillerød, Danmark; Spesialistkurs, barneterapi

Bjørn Christian Østberg

- Internundervisning Klinikk for psykisk helse, Barn og Ungdom, Oslo Universitetssykehus HF.
- Undervisning medisinsk fakultet Universitetet i Oslo.

5.4 Publikasjoner

Svein Amlo

- Medforfatter på: Am. J. of Psychiatry, June 08: Transference Interpretations in Dynamic Psychotherapy: Do they Really Yield Sustained Effects. Per Høglend m.fl.
- Psychiatry Research, March 2007: Moderators of the effects of transference interpretations in brief dynamic psychotherapy.

Carl Severin Albretsen

- Some additions to Killingmo. Skynd deg, skynd deg, ellers går det galt. Tidsskrift for Legeforeningen, 2008, 128, 1308.
- Bucha-familien i Grenlandsområdet. Genealogen, 2008, 22, 60-62.

Per R. Anthi

- Book review-Psykoanalysens aktualitet- Scand.Rev.2, 2008

Olav Bendiksbj

- Å forstå unge overgripere: Tilknytningsstrategier og utviklingshistorie. Tidsskrift for Norsk Psykologforening, 45, 735-738.
- Heteroseksualitet? -Hvem har egentlig skylda, mor eller far?. Sexologi, 1-08, 26-30.
- To petiter i ukeblad

Torberg Foss

- Overrumplet av ord og forskjeller: I anledning av en oversettelse av Freud. Agora N.1-2 2008.

Svein Friis

- Simonsen C, Sundet K, Vaskinn A, Birkenæs AB, Engh JA, Hansen CF, Jónsdóttir H, Ringen PA, Opjordsmoen S, Friis S, Andreassen OA. Neurocognitive profiles in bipolar I and bipolar II disorder: differences in pattern and magnitude of dysfunction. *Bipolar Disorders* 2008; 10:245-55.
- Faerden A, Nesvåg R, Barrett AE, Agartz I, Finset A, Friis S, Melle I. Assessing apathy. The use of the Apathy Evaluation Scale in first episode psychosis. *Eur Psychiatry* 2008; 23(1):143-62.
- Joa I, Johannessen JO, Auestad B, Friis S, McGlashan TH, Melle I, Opjordsmoen S, Simonsen S, Vaglum P, Larsen TK. The Key to Reducing the Duration of Untreated First Psychosis: Information Campaigns. *Schiz Bulletin*, 2008; 34(3):466-472.
- Melle I, Larsen TK, Haahr U, Friis S, Johannessen JO, Opjordsmoen S, Rund BR, Simonsen E, Vaglum P, McGlashan TH. Can the deficit syndrome be altered in first episode schizophrenia- two year effects of reducing the duration of untreated psychosis. *Archives of General Psychiatry* 2008;65(6):634-640.
- Ringen PA, Melle I, Birkenæs AB, Engh J, Faerden A, Jónsdóttir H, Nesvåg R, Vaskinn A, Friis S, Larsen F, Opjordsmoen S, Sundet K, Andreassen OA. Illicit drug use in psychotic disorder compared to

the general population in the same catchment areas. *Acta Psychiatrica Scandinavica* 2008;117 (29):133-138

- Bringager CB, Friis S, Arnesen H, Dammen T. Nine-year follow-up of panic disorder in chest pain patients. *Gen Hosp Psychiatry* 2008; 30(2): 138-146.
- Birkenaes AB, Birkeland KI, Engh JA, Faerden A, Jonsdottir H, Ringen PA, Friis S, Opjordsmoen S, Andreassen OA. Dyslipidemia independent of body mass in antipsychotic treated patients under real life conditions. *Journal of Clinical Psychopharmacology* 2008; 28(2): 132-137.
- Jónsdóttir H, Engh J, Friis S, Birkenæs A, Ringen PA, Vaskinn A, Sundet K, Opjordsmoen S, Andreassen OA. Measurement of insight in patients with bipolar disorder. Are scales developed for patients with schizophrenia applicable? *Journal of Nervous and Mental disease* 2008; 33(3): 473-479.
- Vaskinn A, Sundet K, Friis S, Ueland T, Simonsen C, Birkenaes AB, Engh JA, Opjordsmoen S, Andreassen OA. Can learning potential in schizophrenia be assessed with the standard CVLT-II? An exploratory study. *Scandinavian Journal of Psychology* 2008; 49(2): 179-186
- Rossberg JI, Melle I, Opjordsmoen S, Friis S. The Relationship between Staff Members' Working Conditions and Patients' Perceptions of the Treatment Environment. *International Journal of Social Psychiatry*. 2008; 54(5): 437-446.
- Haahr U, Friis S, Larsen TK, Melle I, Johannessen JO, Opjordsmoen S, Simonsen E, Rund BR, Vaglum P, McGlashan TH. First Episode Psychosis: Diagnostic Stability over One and Two Years. *Psychopathology* 2008; 41:322-329.
- Ringen PA, Melle I, Birkenaes AB, Engh J, Faerden A, Vaskinn A, Friis S, Opjordsmoen S, Andreassen OA. The level of illicit drug use is related to symptoms and premorbid function in severe mental illness. *Acta Psychiatr Scand* 2008; 118: 297-304.
- Nesvold H, Friis S, Ormstad K. Sexual assault centers: Attendance rates, and differences between early and late presenting cases. *Acta Obstetrica et Gynecologica* 2008; 87-707-715.
- Ringen PA, Lagerberg TV, Birkenæs AB, Engh J, Faerden A, Jónsdóttir H, Nesvåg R, Friis S, Opjordsmoen S, Larsen F, Melle I, Andreassen OA. Differences in prevalence and patterns of substance use in schizophrenia and bipolar disorder. *Psychological medicine* 2008; 38: 1241-1249.
- Vaskinn A, Sundet K, Friis S, Simonsen C, Birkenaes AB, Jónsdóttir H, Ringen PA, Andreassen OA. Emotion perception and learning potential: mediators between neurocognition and social problem-solving in schizophrenia? *J Int Neuropsychol Soc*. 2008 Mar;14(2):279-88.

Siri Gullestad

- Die Dynamik der Dissoziation am Beispiel der Multiplen Persönlichkeitsstörung. I: Leuzinger-Bohleber, M., Roth, G. & Buchheim, A. (ed.). *Psychoanalyse. Neurobiologie. Trauma*. jStuttgart, New York: Schattauer: 55-66.
- Hvorfor lyver Brioney? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 45: 886-888.

Kari Hauge

- *Psykoanalyse av ungdom* Fransk tidsskrift: *Psychotérapie IV*, publiseres i mars 2009

Steinar Lorentzen

- Lorentzen, S. (2008). La ricerca in psicoterapia di gruppo in Norvegia. (Group psychotherapy research in Norway.) In Lo Coco, Prestano, Lo Verso (eds.), *L'efficacia clinica delle psicoterapie di gruppo (The Efficacy of Group Therapy)*. Milan, Italy: Raffaello Cortina Editore.
- Lorentzen, S., and Høglend, P. (2008). Moderators of the effects of treatment length in long-term psychodynamic group psychotherapy. *Psychother Psychosom* 77:321-322 (DOI: 10.1159/000147946).

- Viken, K., Lonning, V., Røstad, A. L., Korsmo, M. og Lorentzen, S. (2008). En undersøkelse av pasientenes og personalets opplevelse av postmiljø, arbeidsmiljø og trivsel ved alderspsykiatriske avdelinger. Tidsskr Nor Legeforening 128 (3):310-312.
- Lorentzen, S. (2008). Cohesion, Alliance, and Outcome in Group Psychotherapy: Comments on Joyce et al. (2007) and Johnson (2008). International Journal of Group Psychotherapy 58(3):403-409.
- Hope, S., Melle, I., Aukrust, P., Steen, N.E., Birkenaes, A.B., Lorentzen, S., Agartz, I., Ueland, T., and Andreassen, O.A. (2008). Similar immune profile in bipolar disorder and schizophrenia: selective increase in soluble tumor necrosis factor receptor I and von Willebrand factor. Submitted.
- Lorentzen, S., Ruud T., & Gråwe R. W. (2008). Group therapy in community mental health centres. A Norwegian survey. Submitted.
- Lorentzen, S., Høglend, P., Martinsen, E.W., and Ringdal, E. (2008). Practice Based Evidence: Patients who did not respond to group Analysis. Submitted.
- Bakali, J.V., Baldwin, S.A., & Lorentzen, S. (2008). Comparing process measures in group psychotherapy. Submitted.

Helge Sletvold

- Nevrovitenskap og dynamisk psykoterapi. Noen synspunkter Tidsskrift for norsk psykologforening 2008; 45: 1169-1173

Sverre Varvin

- Flyktningpasienten. Oslo, Universitetsforlaget (bok)
- S. Varvin and Folkert Beenen. Trauma and dissociation. Chinese psychotherapy in Dialogue. 1. 2008 pp: 63-69 (på kinesisk)
- Trauma und Trauer - wie ist ein Neubeginn möglich?. I Jahrbuch für Gruppenanalyse, 2007, pp 59-74. (kom ut først i 2008)
- Doctor, can you treat my trauma?. in DMM News (the International association for the study of attachment). Special issue, 2008. www.iasa-dmm.org
- En leges kamp for humanisme. (bokanmeldelse). Tidsskrift for den norske legeforening, 18, 2008 s. 2099.
- Dehumaniserer vi asylsøkere og flyktninger. Flyktningpasienten. Kronikk. Klassekampen 28/8 2008. s. 21

Eystein Victor Våpenstad

- Binder, Per-Einar & Våpenstad, Eystein Victor. Intervju med Lewis Aron, Adrienne Harris, Neil Altman, Nancy McWilliams, Matrix.
- Can you whistle?: The grammar of "living through" in psychoanalytic child psychotherapy. International Forum of Psychoanalysis, 17: 221-231.

Anders Zachrisson

- A note on the concept of stimulus in perceptgenetic theory. In Process and Personality. Actualization of the personal world with process-oriented methods. Editors: GJW. Smith & IM. Carlsson. Frankfurt: Ontos Verlag, s 65-76, 2008.
- To be or not to be a psychoanalyst - How do we know a candidate is ready to qualify? Difficulties and controversies in evaluating psychoanalytic competence. Psychoanalytic Inquiry, 28: 288-308, 2008. (Sammen med G Junkers og D Tuckett).

- Motoverføring og endringer i synet på den psykoanalytiske relasjonen. Tidsskrift for Norsk Psykologforening, 45: 939-948, 2008.
- Neutrality, tenderness and the analyst's subjectivity. Reflections on the analytic relationship. Scandinavian Psychoanalytic review, 31: xx-xx, 2008.